Mere om "Viking's" historie

Ester Andersen

Der er ingen tvivl om, at det har været en stor dag for min far, Lars Rasmussen (1874-1964)og hans bror, Rasmus Husman (1869-1942), da de i 1908 sejlede hjem fra værftet i Svendborg med deres nybyggede skib "Viking". Det skulle afløse et par mindre både, hvoraf den ene kun var med sejl og den anden med motor. Denne sidste var forøvrigt den første motordrevne fiskerbåd, der kom til Tåsinge.

Deres første skib, "Faders Minde", overtog de også i Svendborg og sejlede det til Vornæs d. 10. november 1888. Sidenhen blev der hvert år på denne dato afholdt en sammenkomst, og ved 50-års dagen i 1938 blev der festet i særlig grad.

Begge var de døbt med efternavnet Rasmussen og blev, som andre af samme slægt, benævnt med tilnavnet Husmann eller Husman ("Heusmai" i dialekt). Deres farfar var hustømmermand (hus-mand), hvoraf tilnavnet menes dannet. Tåsinge har mange eksempler på sådanne. Af disse to var det dog kun Rasmus, som købte navnet i 1906.

De mange laster med frugt og foderstoffer var naturligvis de to brødres vigtigste næring.Men engang under 1. verdenskrig blev der sømandsstrejke i København. Det skete kort før pinse, så det var dystre udsigter for ølforsyningen til festligheder omkring 3. pinsedag i Christiansminde. Men her øjnede de en chance for at tjene en ekstra skilling og sejlede straks til København og hentede 400 kasser øl. Dermed var pinsebajerne reddet for Svendborg.

Når der blev sejlet med grise, syntes mine brødre, at det var særlig spændende, især hvis de kunne hive dem i halerne. Mor har fortalt, at når de af og til fik lov at stå ved roret, lød sangen: "I den store tavse nat, står jeg her ved "Vikings" rat".

Jo! - "Viking" gav os mange oplevelser.

Efter genforeningen med Sønderjylland i 1920 begyndte de at sejle med mursten og drænrør fra teglværkerne ved Egernsund til nybyggeri og de mange dræningsarbejder, der blev foretaget på Tåsinge i de år. Mor og tante Hanne skiftedes til at koge en god stor gryde suppe, som de kunne få med. Den kunne de nemlig varme, uden at den "sved på". En gang var far kommet i snak med en anden skipper, mens farbror Rasmus varmede suppen. Far var meget præcis med sine spisetider, så da klokken var 12, sagde han, at nu skulle han ned i kahytten og have grønkålssuppe. Den anden skipper fortalte så, at han havde ikke fået noget med hjemmefra denne gang, og han vidste ikke rigtig, hvad han skulle have. "Kom du med mig!" sagde far, "vi har en god stor grydefuld, der er nok til dig også". Da han havde spist lidt, sagde han: "Det smagte vel nok godt, det må være en dygtig kok, der har lavet den suppe!". Så min storsøster, Edith, blev stolt, da far kom hjem og fortalte det, for det var nemlig hende, der havde kogt suppen denne gang.

De var også i Kiel nogle gange, vistnok efter kunstgødning.

Engang havde far lovet at tage en harmonika med hjem til min bror, Alex, og han kunne næsten ikke vente, til de kom hjem. Flere gange om dagen var han nede ved stranden for at se, om han kunne få øje på "Viking", men det

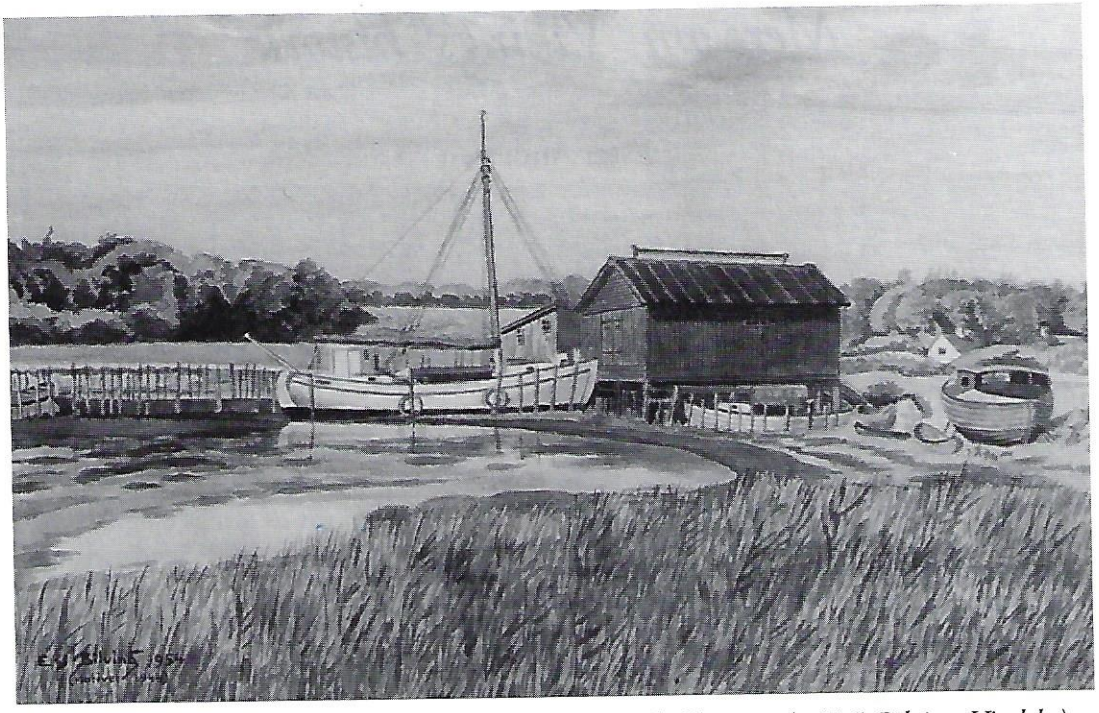

"Viking" ved pakhuset på Dæmningen. (Affoto efter akvarel af kunstmaler E. J. Bilving, Vindeby).

blev først en aften efter mørkets frembrud, at de kom. Pludselig stod far uden for huset og spillede på harmonikaen, han havde tidligere lært at spille på violin, så han var ikke ukendt med det musikalske.

Det var en stor oplevelse for mig, når jeg i min barndom fik lov til at sejle med til Svendborg.En dag først på sommeren 1935 blev det bestemt, at mor og jeg skulle sejle med for at handle. Desværre blev det et voldsomt stormvejr, så da vi havde sejlet lidt, hentede far os hen i styrehuset, da det var bedre, at vi opholdt os der. Mor troede bestemt, at vi skulle forlise, men trøstede sig med, at vi var der jo alle tre, og at mine store søskende var så gamle, at de kunne klare sig selv. Men vi kom da til Svendborg i god behold.

På det tidspunkt havde min bror Alex vognmandsforretning, og for at jeg ikke skulle udsættes for den voldsomme sejltur en gang til, blev jeg sendt med ham hjem. Forinden fik vi dog handlet, og mor fik sig bl.a. en ny sommerhat. Den blev lagt på fars køje, og hun satte sig på køjebænken, hvorefter kursen blev sat hjemefter. Bølgerne gik stadig højt, og da de lagde til ved Dæmningen, og mor rejste sig, opdagede hun, at hendes nye hat lå på køjebænken flad som en pandekage. Den må være gledet ind under hende, når hun løftede sig ved bølgernes kast med skibet.

Men det var en "Panamahat", så den kunne holde til lidt af hvert. Den fik en knytnæve - og så havde den sin oprindelige facon igen og holdt i mange år derefter, de sidste som havehat, og endte så sine dage Sct. Hans aften i 1949. Alex og familien havde samlet sammen til bålet, og drengene kom og spurgte farmor, om hun ikke havde en hat, de kunne få til heksen. De fik så hendes havehat, og da flammerne om aftenen slikkede op om heksen, sagde mor pludselig: "Ja, men hvad så med min hat?". Dertil svarede far: "Den ser du aldrig mere, mutter!".

Når mine fætre kom på ferie, var det natur-

Brødrene Lars (foran) og Rasmus (bagved).

ligvis en stor oplevelse, når de fik lov til at sejle med til Svendborg. En dag, hvor vejret var regnfuldt og dårligt, havde mor ondt af de to, der var sejlet med. Men de kom hjem med strålende ansigter og sagde, at det havde været så spændende.

Den ene af drengene var meget interesseret i sin farfars både. I min barndom havde far foruden "Viking"også en damjolle med motor, den hvide jolle med to sejl plus en norsk pram. Når nogen spurgte Mogens, hvad han skulle være, når han blev stor, svarede han: "Farfar med alle bådene!".

Der var altid liv ved pakhuset på Dæmningen, når der blev hentet foderstoffer og leveret frugt. Et år var min julegave et par røde overalls til at tage på, når jeg skulle om og hjælpe til med losning af sække, dem var jeg meget stolt af. Når der var travlhed med at pakke frugt, lagde jeg papir i kasserne. Frugtavlerne betragtede det tit som en fornøjelsestur, og så måtte jeg hente øl hos købmanden på Bøgebjerg tæt ved. Købmandens kone, Johanne, sagde en dag: "Når du nu ligger og slæber med alt det øl, skal du så ikke have en sodavand til dig selv?". Den lod jeg gå videre til far, men han gav ikke penge ud til sodavand og sagde: "Hvis Johanne mener, at du skal have en sodavand, så kan hun give dig en. Hun tjener jo penge på at sælge øllene!".

Sølvbryllup ombord

Den største familieudflugt med "Viking" havde vi d. 7. juli 1944, dagen efter mors og fars sølvbryllup. Det var min fars andet ægteskab, da hans første kone var død af tuberkulose. Han blev dengang alene med 5 børn og måtte søge sig en husbestyrerinde. Det blev min mor, som så også blev hans kone, og jeg var deres eneste barn foruden så mine 5 store søskende.

Da sølvbryllupsfestlighederne blev planlagt, bestemtes det også, at vi skulle have sejlturen med "Viking" dagen efter. Heldet var med os, og det blev det fineste sommervejr. Kogekonen, Edith Larsen fra Gesinge, var bestilt til også at sørge for maden den dag. Hun sagde undervejs, at dette med at være kogekone ombord på et skib, det havde hun nu aldrig prøvet før.

Maden blev pakket i frugtkasser og sat ned i lasten. Alle gæsterne kom ombord, og turen gik til Drejø, og sejladsen blev nydt i det smukke vejr.

Da vi skulle fortøje i havnen derovre, gled fars briller ud af vestlommen og forsvandt i havets dyb. Min fætters kone, Else, fra København, var svømmelærerinde, så hun trak i badedragten og dykkede efter brilllerne. Men da hun havde forsøgt en 3 gange uden resultat, sagde vi, at hun skulle holde op, så meget var et par briller heller ikke værd.. Men far var lidt ærgerlig og sagde: "Ja, så må vi bestille et par nye i brugsen næste gang, vi skal have varer". Det var dog ikke det eneste par briller, han

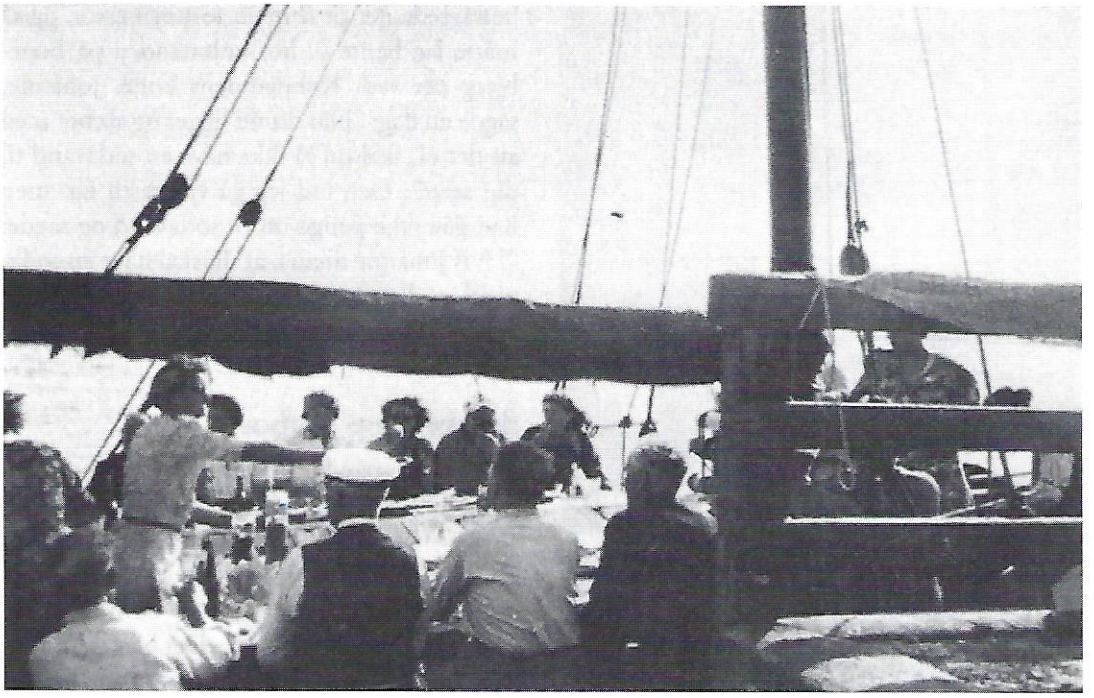

Fra Sølvbryllupssejladsen til Drejø d. 7. juli 1944.

mistede, et par forsvandt i gryden en gang, da han tjærede fiskegarn, og de blev naturligvis ikke til briller mere!

Før en lille rundtur på Drejø drak vi kaffen, som blev lavet på et primusapparat. Et par luger blev taget af lasten for at få det spiselige op, og resten blev beklædt med hvidt dugepapir, så alt tog sig pænt og godt ud. Aftensmaden blev indtaget på samme vis, og da vi pillede de rejer, som far selv havde fanget, røg skallerne bag ud i havnen, og et vittigt hoved sagde : "Der kommer de jo fra!" Sejlturen hjemad blev også nydt, og alle var enige om, at det havde været en meget vellykket tur.

Da far d. 1. marts 1945 havde solgt "Viking" til Falch på Drejø, stod han og mor ved vinduet og fulgte skibet med øjnene, lige så længe de kunne se det. Mor har fortalt, at tårerne trillede ned ad kinderne på far, og jeg forstår ham godt. "Viking" havde været hans halve tilværelse allermindst, og nu var den livsform forbi for stedse.

Sommeren efter, at far havde solgt den, boede min bror Alex med familie en tid i frugthuset, og vi kom ganske naturligt til at tale om "Viking". Vi blev enige om at spørge Falch, om han ikke ville sejle en tur for os, og det sagde han ja til. Da han kom og svingede rundt for at lægge til, fik vi set, at den var blevet døbt om til "Fiona", vi kiggede på hinanden, og vore ansigter så mere eller mindre forfærdede ud. Vi betragtede det nærmest som en forbrydelse at kalde "Viking" for "Fiona", og turen var således ødelagt fra starten. Rent var der heller ikke ombord, så det blev en noget mat affære og blev så også familiens endelige afsked med det skib, som vi havde holdt så meget af.

Vi søger efter "Viking"

Hos os blev "Viking" altid betragtet som et kært medlem af familien, og nu var den flyttet "hjemmefra", men hvorhen? Det spørgsmål opstod tit.

Udflugtsdeltagere ombord ved Dæmningen.

En yngre nevø, Kaj Henning, der aldrig havde set "Viking", men hørt sin farfar omtale den med begejstring, gik i lære som skibsbygger. Han drømte om at finde den, købe den og selv sætte den i stand. Men den drøm kom ikke til at gå i opfyldelse.

Da min bror, Kaj, arbejdede i skoven, hørte han noget om, at "Viking" skulle være kommet til Fur som stenfiskerbåd, og det blev ham og hans familie, der tog den første eftersøgningsekspedition derop i sommerferien 1963. Det gav dog intet resultat, selv om det senere skulle vise sig, at der var noget om snakken.

Det blev til mange sommerferieture og besøg rundt om i havnene og på museer m.m. Vi kom i forbindelse med mange flinke mennesker, som var meget hjælpsomme og kom med mange gode råd.

Skibsregistrene kunne ikke hjælpe os, da skibe på 20 tons og derunder ikke har registreringspligt.

Vi var selv på Fur i 1987 og traf dér en gammel sømand, Thomas Jensen. Det skulle senere vise sig, at uden hans bekendtskab havde det ikke været muligt senere at finde frem til, hvad der var blevet af "Viking".

Det var først, da vi begyndte at søge efter, hvem Falch på Drejø havde solgt skibet til, at der begyndte at blive et spor. Sigrid Jensen på Drejø kunne fortælle, at Falch havde solgt "Fiona" (ex. "Viking") til en Hans Otto Larsen i Svendborg. Da vi så fandt frem til Hans Otto Larsen, kunne han oplyse, at han havde solgt "Fiona" til Mikkel Knudsen (kaldet Bach) på Fur i 1949, da tiden var løbet fra fragtskibssejlads. Dér skulle den bruges som stenfiskerfartøj. Hans Otto Larsens bror, Bernhard Larsen i Vemmenæs, havde arbejdet i skoven sammen med min bror, Kaj. Og det var på den måde, at snakken om Fur var kommet ind i billedet.

Ved en telefonopringning til Thomas Jensen på Fur, kunne denne fortælle, at han boede ved siden af Mikkel Bachs datter, Gerda Ladegaard.

Efter en snak med sine brødre kunne hun melde tilbage, at deres far havde solgt "Jon" (som skibet nu hed), engang i halvtredserne, til Aså havn.

Nu begyndte det for alvor at blive spændende.

Men havnefoged Arne Christensen i Aså , som var en flink mand, kunne desværre kun fortælle os, at "Jon" (ex. "Viking") ikke fandtes mere. Den var simpelthen slidt op. De havde brugt den til at uddybe havnen med, og det var hårdt arbejde. Da de havde haft den i 15 år, kunne den ikke gøre gavn mere, hvorefter den blev sejlet ud i havnen, overhældt med olie, og der blev sat ild til. Der blev intet tilbage af den.

Trods alt sagde jeg ham tak for oplysningen, nu vidste vi, at der ikke var mere at lede efter.

Jeg må ærligt indrømme, at der gik nogle dage, hvor jeg ikke havde det så godt. Når jeg tænker på, hvordan far og farbror Rasmus havde passet og plejet "Viking" i mange år, så hav-

de jeg svært ved at tage, at den skulle ende sine dage på den måde. Fars spådom om, "at den kunne ende som stenfiskerbåd og blive tjæret sort!", var blevet til virkelighed.

Jeg har tit undret mig over, at far ikke viste nogen interesse for at følge "Viking", efter at han havde solgt den, men nu forstår jeg ham. Han har følt, hvor det bar hen, og han har ikke ønsket at se dens forfald.

Ester Andersen, f. Rasmussen. Født 1925 ved Vornæs Skov, nuværende Vornæs Skovvej 36-38. Uddannet som dameskrædder. Gift med Sven Andersen og bosat i Odense.

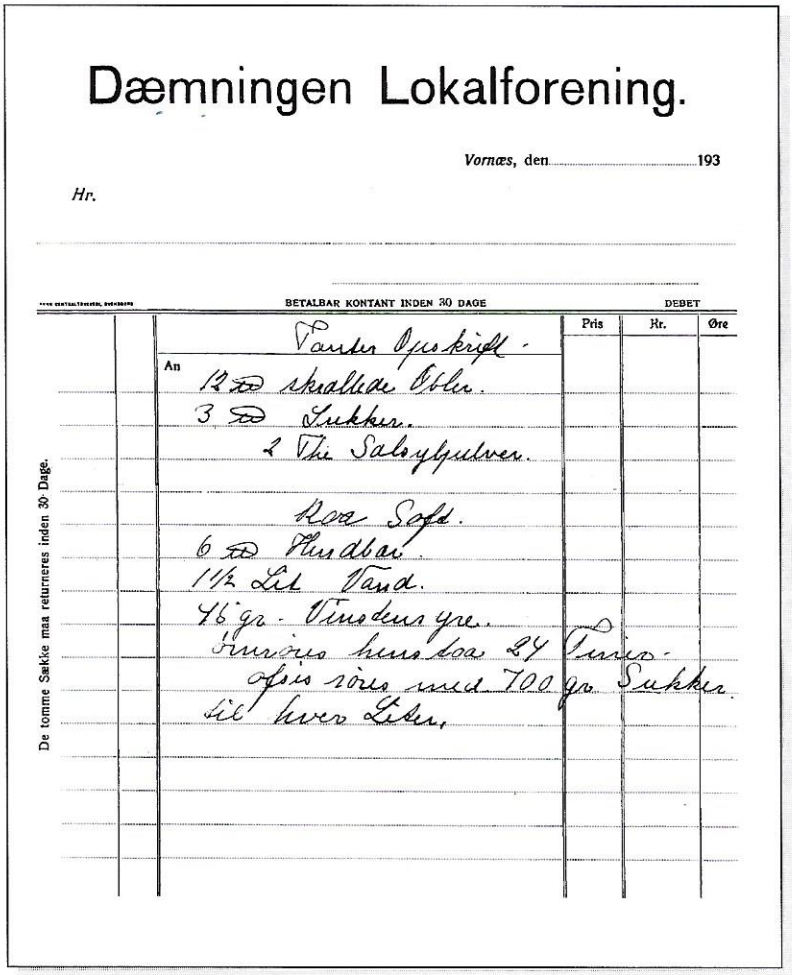

Dæmningen Lokalforening.

Vornæs, den 193

Hr.

BETALBAR KONTANT INDEN 30 DAGE — DEBET

	Pris	Kr.	Øre
Varer Opskrift.			
An			
12 skrallede Æbler.			
3 Sukker.			
2 Vh Salicylsulver.			
Rød Saft.			
6 Hindbær.			
1½ Lit Vand.			
46 gr. Vinduesgre.			
Ovenfor hus Saa 24 Timer.			
Ofris vörs med 700 gr. Sukker.			
til hver Liter.			

De tomme Sække maa returneres inden 30 Dage.

Rasmus Husmans kone, Hanne (Johanne), førte Lokalforeningens regnskab. Hun var tillige en habil kogekone, så en enkelt opskrift kunne også bringes videre pr. regning!